

Representantforslag om Statskraft og mer vannkraftutbygging

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) og Den Norske Turistforening (DNT) viser til representantforslag 78 S (2024–2025) (Dokument 8:78 S (2024–2025)) om Statskraft og mer vannkraftutbygging.

Behov for felles løsninger for å stanse tap av natur og møte klimautfordringene

NJFF og DNT vil understreke at det er viktig at vi finner gode løsninger for videre utbygging av fornybar energi slik at vi både kan møte klimautfordringene og bidra til å stanse tapet av natur. Vi kan ikke se at dette representantforslaget ivaretar dette utgangspunktet på en god måte. Snarere vil dette ventelig kunne medføre en forsterkning av utfordringene med naturtap.

Norge har forpliktet seg til å stanse tap av natur. En storstilt vannkraftutbygging som dette representantforslaget delvis legger opp til, kan vanskelig gjennomføres uten å komme i konflikt med dette målet. Dette vil gjelde uavhengig av eierskapsmodell for Statskraft.

Oppgradering av eldre kraftverk og andre tiltak

NJFF og DNT vil igjen understreke at det er viktig at det satses langt mer på mer fornybarproduksjon gjennom å oppgradere eldre kraftverk, vurdere mulighetene for å kombinere dette med utvidelsesprosjekter der dette kan gjøres med svært små negative effekter, utnytte potensialet til vindkraftproduksjon og solkraftproduksjon på grå arealer, stimulere til og stille krav om bruk av solkraft på tak både på offentlige bygg, stimulere til økt bruk av solkraft på private bygg, og i tillegg en langt mer kraftfull satsing på energieffektivisering og -sparing enn hva som er tilfellet i dag.

Den delen av forslaget som legger opp til bedre økonomiske rammer og tydeligere instruks om å prioritere oppgradering, er derfor positivt i møte med klima og naturutfordringene.

Småkraftverk

I dag har vi totalt 1781 vannkraftverk. Av disse er over 1000 kraftverkene uten magasiner, de aller fleste småkraftverk. Disse vil kun kunne produsere kraft når det er vann i elva. Disse kraftverkene står kun for rundt 6 % av vannkraftproduksjonen basert på midlere årsproduksjon 1991-2020.¹

Mange av småkraftverkene produserer, på grunn av sterkt redusert vannføring vinterstid, lite strøm i vinterhalvåret.

Det er ingen tvil om at småkraftverk også bidrar til utfordringer for naturmangfoldet i vassdrag som berøres. [NRK](#) hadde nylig en artikkel hvor de satte fokus på utfordringene knyttet til småkraftverk. Artikkelen gir en god beskrivelse av utfordringene knyttet til den store satsingen vi hadde gjennom flere år på bygging av småkraftverk. Den har blant annet

¹ https://publikasjoner.nve.no/fakta/2023/fakta2023_01.pdf

kartlagt og beregnet at de store kraftverkene leverer fem ganger så mye strøm som de små, for hver kilometer elv i rør.²

NJFF og DNT vil understreke at en ny større satsing på bygging av småkraftverk ikke er veien å gå. Det vil gi lite ny kraft og bidra til utfordringer knyttet til naturmangfoldet og vassdragsnaturen i vassdragene som berøres.

Vedr flytting av konsesjonsbehandling av småkraftverk

NJFF og DNT vil advare mot å splitte opp kompetansemiljøet i NVE som jobber med behandling av konsesjonssaker. NVE besitter mye og viktig kompetanse på behandling av konsesjoner og oppfølging av disse enten det dreier seg om vannkraft, vindkraft eller andre energiformer. Å flytte konsesjonsbehandlingen av småkraftverk ut til et av NVEs regionkontorer vil bidra til en slik oppsplitting.

Imidlertid bør kompetanse hos regionkontorene trekkes aktivt inn og utnyttes i prosessene rundt vilkårsrevisjonene. Her ligger det godt til rette for god samkjøring mellom kompetansen sentralt og ute i regionkontorene.

Hvalstad, 25.02.2025

Den Norske Turistforening

Norges Jeger- og Fiskerforbund

² https://www.nrk.no/klima/xl/unik-kartlegging_-sma-kraftverk-legger-mer-km-elv-i-ror-enn-store-for-a-lage-like-mye-strom-1.16982097